

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 7. Ratio iudicandi de materia, & forma ad matrimonium
sufficientibus,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

43 Quatenus sacramentum matrimonij, censetur constare ex rebus & verbis.

44 Quatenus coniuges dici possunt matrimonij materia.

42 **M**ATERIA & forma sacramenti matrimonij diuersa sunt sententia quas referunt Greg. à Valent. tom. 4. disp. 10. quaest. 1. punct. 6. & Thom. Sanchez De matrim. lib. 2. disput. 5. citatis pro vnaquaque authoribus.

Prima est dicentium verba Sacerdotis esse formam, & verba contrahentium esse materiam huius sacramenti. Quae ex eo reicitur, quod Sacerdos non sit huius sacramenti minister, vt postea docebitur, neque alterius quam ministri verba, dici possint sacramenti forma, vt de se constat.

Secunda est; Consensus interiores contrahentium esse materiam, & verba quibus exprimuntur esse formam huius sacramenti. Quae ex eo reicitur, quod materia totalem oporteat sensibilem esse: vnde in sacramento penitentiae interior contritio non est materia nisi expressa per exteriorem confessionem (per quam est sensibilis) tanquam causa per suum effectum. Quae eadem ratione reicitur tertia sententia, dicentium consensum internum esse formam & verba externa esse materiam.

Quarta est; Contrahentes esse materiam & verba quibus contrahunt esse formam. Quae reicitur, quia materia sacramenti concurret ad productionem gratiae, quod non contingit contrahentibus, nisi ratione aliquorum suorum actuum; qui proinde actus, debent potius dici materia, quam ipsimet contrahentes. Accedit, quod sicut in aliis contractibus, res vendita vel locata vel commutata, & sic de ceteris: est materia circa quam conficitur contractus; non autem materia ex qua conficitur; ita in contractu matrimonij, contrahentes sunt tantummodo materia circa quam, non autem ex qua ipsum conficitur.

Quinta est: verba quae à priori contrahente proferuntur materiam esse, quae vero à posteriore esse formam. Reicitur autem, quia hoc sacramentum non haberet aliquam materiam certam, certamque formam: quandoquidem esset in contrahentium voluntate, ex materia facere formam; & contra ex forma, materiam; quod non est consentaneum dicere de re, quae secundum omnia sua essentialia pendet ex Christi institutione.

43 Reliqua igitur est sexta (quam vt ceteris probabilioris citatis pro ea Bellarmino & Suarezio aliquotque aliis sequitur Sanchez) consensus vtriusque coniugis expressos verbis, aut aliis signis, esse sibi inuicem materiam & formam. Quod qua ratione fiat. Suarez tomo tertio in 3. partem D. Thomae disput. 2. sect. prima explicat; inquiring externam ceremoniam huius sacramenti esse contractum qui inter coniuges perficitur, & in quo, sicut in omni alio contractu, interueniunt traditio & acceptatio illius rei, de qua conficitur contractus: nempe mutua traditio & acceptatio corporum; quae sic concurrunt in ipso contractu matrimonij, vt traditio supponatur acceptationi, itque in illa inchoetur, consummetur vero per ipsam acceptationem. Vnde fit vt consensus vtriusque coniugis siue verbis siue nutibus exprimitur rationem habeant materiae, quatenus continent mutua traditionem corporum: rationem vero formae, quatenus efficiunt mutua acceptationem eorundem corporum; quia matrimonij contractus ex illis pendet ea ratione, vt traditio inefficax sit ad illius constitutionem, tanquam imperfecta donec accedente acceptatione perficiatur: quod quidem in illa rationem materiae: & in hac, rationem formae ostendit.

43 **A**DVERTE autem, hinc consequens esse, matrimonij sacramentum non constare rebus tanquam materia nisi proportionem quadam: nempe quia mutua traditio corporum, proportio est quid informe, nec sortitur effectum suum translationis dominij corporum, donec accedat mutua acceptatio illam completens, ac perficiens, dicatur res: quantumcumque; confset verbis. Ipsa vero acceptatio, dicatur verba; proprie quidem, quando interior consensus verbis exprimitur: secundum proportionem vero, quando aliis signis.

Aduerte secundo, quod loco cit. habet Suarez, peculiare esse huic sacramento: vt neque in materia, neque in forma requiratur verba in omni rigore, & proprietate sumpta: quia

Christus Dominus nihil aliud, tanquam signum sensibile voluit ad hoc sacramentum exigere, quam quod necessarium esset ad perficiendum humanum contractum. Ad id autem sufficiunt quaelibet signa quibus contrahentium consensus exprimitur.

44 Aduerte tertio, quod ex Bellarmino habet Sanchez in fine citatae disputationis: sacramentum hoc spectari posse, & in fieri, sicut de illo antedicta verificari: & in factum esse, sicut coniuges dici posse materiam illius ex qua: quoniam coniunctio in illis orta ex celebratione matrimonij, in illisque manens manente vtriusque vita, signum est externum coniunctionis Christi & Ecclesiae: sicut aliquo modo hoc idem sacramentum conuenit cum sacramento Eucharistiae; vt sicut in eo panis & vinum sunt materia circa quam ipsum perficitur per consecrationem: hacque peracta, sunt eius materia ex qua: non quidem secundum substantiam, quae definit: sed secundum accidentia, quae salua manent. Ita etiam in matrimonio post peractum legitimum contractum; coniuges sunt materia ex qua, qui dum ille perageretur, erant materia circa quam.

CAPVT VII.

Ratio iudicandi de materia & forma ad matrimonium sufficientibus.

S V M M A R I V M.

- 45 Quid sit iudicandum, cum verba sunt dubia: quodque verba sine interiore consensu, neque hic sine illis, ad matrimonium sufficiant.
- 46 In dubio de consensu iudicandum est in fauorem matrimonij.
- 47 Cum verba, tam quoad sonum, quam quoad significationem fuerint de presenti, iudicandum est contractum esse matrimonium: cum vero de futuro, solummodo sponsalia.
- 48 Secus accidit quando verbis de presenti adicitur particula trahens ea ad futurum: & verbis de futuro, particula trahens ad praesens.
- 49 Quid iudicandum sit cum verba fuerint dubia.
- 50 Quid sit iudicandum cum verba sunt pure negatiua.
- 51 Et quid, cum verba continent particulas Nisi, Quam, Praterquam.

VM traditio & acceptatio quas antea diximus constituit materiam & formam huius sacramenti perficiuntur consensu, externis signis, maxime verbis, expresso: an ad matrimonium sufficiens interueniat, plerumque verba quibus exprimitur, occasionem dubitandi praebent: ideo subiicienda sunt aliquot documenta, per quae tolli poterit talis aliqua occurrens dubitatio.

45 **P**RIMUM est. In foro conscientiae, quando verba sunt dubia, esse intentionem contrahentium, si de illa constet standum iuxta cap. Intelligentia De verborum signific. Et confirmatur: quia verba in contractibus vim obligandi habent, quatenus explicant consensum internum: talis enim obligatio, est cuiusdam particularis legis, quam homo sua sponte sibi imponit: obligatio autem cuiusvis pendet ex mente & consensu legislatoris.

SECUNDUM est. Si desit consensus internus obligandi se vinculo matrimonij, qualia cumque sint verba nullam oriuntur obligationem matrimonij: sicut nec de contra, si adsit quidem praedictus consensus, sed is nullo signo verborum aut alio externo apto manifestetur, per quod vterque contrahentium alter alterius animum intelligat explicari. Patet hoc documentum ex traditis in praeced. cap. 3. Ex eo autem inferuntur duo, quae ab aliis notata refert Sanchez lib. 1. disput. 18. num. 2. Prius est; licet consensus contrahentium sint de presenti, si tamen suum alter alteri ignotum, aperiat per verba de futuro, non esse matrimonium. Posterius est: si contrahentes satis intelligant se velle matrimonium de presenti inire, quibuscumque verbis illam suam voluntatem consensumve internum explicent, matrimonium contrahi. In priore enim

46.

casu deest exterior consensus interiore sufficienter exprimens, non item in posteriore.

TERTIUM documentum est: In dubio de consensu, & consequenter de matrimonio, iudicandum esse in fauorem valoris matrimonij in vtroque foro. Hoc iam attingimus in citato cap. 3. quæst. 2. Ex eoq; inferitur quod Sanchez habet in seq. num. 6. ex Couar. & quibusdam aliis, dubitantem de consensu, & quo affectu ad sponsam accesserit compellendū esse matrimonium in vtroq; foro, tanquam eum, qui præsumendus sit consensum adhibuisse.

Inferitur secundo, quod idem num. 7. addit pluribus aliis citatis: vnus doctoris singularem opinionem de alicuius matrimonij validitate, præferri sententiæ plurium illud impugnantium, si talis opinio innitatur probabilis ratione, nec contra illam detur textus apertus. Ad quod facit illud in cap. Licet De testib. & attestat. Tolerabilis est aliquos contra statuta hominum dimittere copulatos, quam coniunctos legitime, contra statuta Domini separare.

Inferitur tertio, quod idem adhuc in seq. num. 8. habet ex aliis. Quando constare nequit de consensu contrahentium, & verba dubia sunt, in foro interno tunc contrahendi per eam iudicandum esse, acceptis & retentis verbis in eo sensu quem communiter solent recte intelligentib. generare, iuxta cap. Ex literis primo, De sponsalibus: interea obseruatis documentis quæ deinceps sequuntur.

47.

QUARTUM documentum est, quod idem Sanchez *ibid.* a num. 10. persequitur variis authoribus citatis: Quando verba tam quoad sonum, quam quoad significationem sunt de præsentibus, certum esse, quod constituatur verum matrimonium, ex cap. penult. De sponsalib. Qualia verba sunt hæc: Accipio te in meam, & æquivalentia: vt Habeo te in vxorem: Ex nunc reputo te in vxorem. Item si viro dicenti. Accipio te in meam, femina respondeat; Placet, vel Consentio: aut si a viro querat alius visne hanc in vxorem? ille respondeat Volo: & femina similiter interrogata, similiter respondeat. Item si vir dicat volo te in vxorem; & femina dicat, volo te in virum.

Cum vero verba tam quoad sonum, quam quoad significationem fuerint de futuro: nõ quidem matrimonium; sponsalia tamen constituuntur, siue addatur verbum promitto: dicendo Promitto quod te in vxorem ducam; siue simpliciter proferantur: vt Ducam te vel Accipiam te in vxorem. Talia enim verba ex communi Ecclesiæ vsu tanquam promissoria accipiuntur: non autem, vt præsentia tantum futuri euentus, aut declaratiua propositi voluntatis. Ad quod confirmandum Sanchez num. 12. adfert, quod Doctores (quorum multos commemorat) tradentes modos quibus sponsalia contrahuntur, ponant hos, Ducam te, Accipiam te in vxorem. Aduerte vero pro praxi quod post Couar. & quosdam alios docet idem in seq. num. 13. hæc verba: Promitto quod ego te desponsabo; non plus operari, quam hæc; Ego te desponsabo: quæ ne sponsalia quidem constituunt sed tantum indicant animum ea faciendi: nisi forte consuetudo haberet, vt per talia verba eadem contraherentur.

48.

Aduerte præterea, verba de præsentibus propter adiectam particulam ad futurum tantum significandum trahentem, non constituere matrimonium sed tantummodo sponsalia. Qua ratione à Victoria De sacram. nu. 251. ait sponsalia tantum constitui per hæc verba: Accipio te in meam in crastinū & deinceps. Ratio vero est: quia talia exprimunt consensum de futuro; nec per ea, de præsentibus accipitur femina in vxorem. Ex aduerso vero adiecta particula significante de præsentibus, potest constitui matrimonium, iuxta illud quod definitur in cap. Ex parte, De sponsalibus, matrimonium esse, si quis femina iurauerit se ab eo tempore illam habiturum in vxorem. Quod idem contingit, quoties verbo futuri temporis importanti executionem, adiungitur similis particula spectans ad tempus præsens: vt si quis dicat; Ex nunc vel Ex hoc tempore, vel Semper, vel Deinceps seu diebus omnibus vitæ meæ tenebo te, habebove in vxorem; vel, Prouidebo tibi vt vxori, vel, tractabo te vt vxorem; vel eris mihi vxor. Nam tales verborum formulæ significant consensum in matrimonium de præsentibus. Ea enim quæ ex nunc, seu semper habenda est in vxorem, præsentibus certe tempore est vxor.

Quinimo nonnulli sunt qui prædictas verborum formulas, etiam si nulla addatur eis particula faciens significare de præsentibus, velint constituere matrimonium: vt si dicatur: habebove te in vxorem: prouidebo tibi sicut vxori, & sic de similibus. Verum probabilis est constituere tantum sponsalia: quia talia sensum omnino verum possunt habere, etiam si ille à quo proferuntur intentionem habeat tantum de futuro. Quæ de re Sanchez plenius num. 16. & aliquot sequentibus.

QUINTUM documentum est de quo idem Sanchez in sequenti num. 22. Dubium esse, an per verba dubia, qualia sunt volo tecum contrahere, volo te ducere, volo te habere in vxorem, matrimonium constituatur. Probabile autem videri, tunc constitui solummodo sponsalia. Ratio est, quod talia verba verificentur, quantumuis illa proferens nolit femina cui loquitur esse tunc suam vxorem, sed tempore futuro. Quod quidem procedit etiam si talia verba prolata essent interrogante altero visne tecum contrahere, cum velle contrahere non sit contrahere. Secus vero est si præcessisset tractatus de matrimonio contrahendo de præsentibus, quia ad effectum sufficiens coniectura animi matrimonium tunc contrahendi per ea verba mutuo dicta. Similiter si adderetur particula ex nunc vel alia similis, vt ex hoc tempore, semper, deinceps, omnibus diebus vitæ meæ volo te habere vxorem. Aut si verbum volo, vsurparetur ad explicandum velle eligentis, seu velle efficacis, & non tantum velle appetentis, seu velle inefficax, qui appetere matrimonium non est illud inire, sicut illud eligere, est illud inire.

SEXTUM documentum est, de quo idem author in sequenti disput. 19. per verba puram negationem continentia, nec matrimonium nec sponsalia contrahi: qualia sunt Nullam aliam vel nunquam aliam à te, ducam. Per ea vero quæ negationi affirmationem admixtam continent, vel matrimonium vel sponsalia contrahi. Qualia sunt, nullam aliam, sed te ducam; vel Nullam aliam sed te ducam. Ratio prioris partis est, quod consensus non præstetur per meram negationem; nec possit sine contrahentium consensu, constare contractus. Sed aduerte, quod est dicens: Nullam aliam à te ducam, non teneatur illam ducere, si velit omnino abstinere à matrimonio, tamen si velit matrimonium inire, teneri illam ducere. Plus enim obligatur, quam si absolute spondidisset nullam se ducturum: alioqui verba illa à te, essent prorsus inutilia. Eo ergo ipso quod addidit, aliam à te quod idem est ac te excepta, sicut referunt sibi hanc presentem ducendi, dato casu quod eligat matrimonium: ita etiam adstrixit se ad eam, & non ad aliam in eo casu ducendam. Ratio autem posterioris partis est, quod illa verba, sed te, sint exceptio affirmatiua, exprimens sufficienter consensum, vel in matrimonium, cum dicitur Ducam te, non aliam: vel in sponsalia, cum dicitur; Ducam te, non aliam, quia talia verba non tantum sunt negatio ducendi aliam, sed etiam affirmatio ducendi hanc.

SEPTIMUM documentum est, de quo idem author in eadem disput. 19. cum dicitur Nullam ducam nisi te, aut quam te, aut præter te, particulas Nisi, Quam, & Præter includere solum negationem: ideoque ne sponsalia quidem constituere, iuxta priorem partem præced. documenti. Ratio est: quia secundum eõmunem loquendi modum, cui studium est quando non constat de intentione, cap. Ex literis, 1. de sponsalib. in promissionibus & contractibus particula prædicta faciunt sensum conditionalem: ita vt, Nullam ducam nisi te, aut quam te; aut præter te, idem sit atque Si aliquam ducturus sim, te ducam; perinde ac cum dicitur; Promitto me hunc equum non venditurum, nisi, aut quam, vel præterquam Principi, sensus est, Si cui venditurus sim, vendam eam tantum Principi. Item cum dicitur; Nullam religionem ingrediar nisi, aut quam, vel præterquam Carthusianorum, sensus est; Si religionem ingrediar, religionem tantum Carthusianorum ingrediar; & sic de similibus. Quod est non esse obligatum ad vendendum equum vel ingrediam religionem si nolit, sed ad vendendum equum Principi si velit equum vendere, aut ad ingrediam Carthusiam si velit religionem ingredi. Pro qua doctrina idem author sub finem num. 5. plures Doctores citat. Et in seq. nu. 7. admonet eam non procedere quando ex coniecturis apparet contrahentes voluisse per eiusmodi verba matrimonium vel sponsalia inire: vt quia

tunc

tunc temporis ea de re tractabatur, vnde conicitur probabiliter, talia verba ex consensu in illam, prolata fuisse; ita vt accipi debeant non quidem in sensu conditionali, sed in sensu exceptiuo: sicut cum dicitur: Nullus adfuit nisi, aut quam, aut præterquam Petrus; sensus enim est, Petrum adfuisse, cæteros vero omnes abfuisse.

C A P. VIII.

De efficiente causa Sacramenti matrimonij.

S V M M A R I V M.

- 52 *Causa efficiens principalis sacramenti matrimonij est Deus: & secundaria coniuges.*
- 53 *Modus quo conficitur matrimonij sacramentum.*
- 54 *Solutio obiectionum quibus impugnatur, quod coniuges dicuntur causa efficiens sacramenti matrimonij.*
- 55 *Ritus, quibus Ecclesia in nuptiis vtitur.*
- 56 *Quædam nota de nuptiarum benedictione.*

52. **Q**UOD principalis causa efficiens sacramenti matrimonij sit Deus, constat tum per illud Matth. 19. Quod ergo Deus coniunxit homo non separet. Tum per rationem sacramenti omnib. comunem, quam proposuimus lib. 26. initio, cap. De causa vero secundaria, & ministeriali, seu de ministro: id quod Carius lib. 8. de locis Theologicis cap. 5. sensu esse Sacerdotem sacris & solemnib. verbis coniuges benedicentem, refutatur bene à Bellarm. in lib. De matrim. cap. 6. 7. & 8. & à Thoma Sanchez, in lib. 2. disp. 6. Recepta vero lententia est, contrahentes esse huius sacramenti ministros, illud sibi mutuo conferentes; vt quidem mulier dicendo: Accipio te in meam: mulier autem viro vicissim dicendo: Accipio te in meum: hæc probatur efficacissime per definitionem Concilij Florentini in instructione Armenorum, quæ habet efficientem causam matrimonij regulariter, esse mutuum consensum, per verba de præsentia expressum.

53. Vnde sequitur matrimonij sacramentum confici prolatione verborum, quibus coniuges consensum suum mutuū exprimunt: proindeque eos esse eiusdem sacramenti ministros: cum sacramentum non aliter perficiatur à ministro, quam applicatione verborum ad elementum, tanquam formæ ad materiam iuxta antedicta in lib. 26. cap. 3. Accedit quod in noua lege Christus non mutauerit matrimonij naturam: sed tantum eleuauerit ad esse sacramenti, prout Concilium Trident. sess. 24. in initio satis indicauit, dicens à Christo approbatum esse coniugium in statu innocentie institutum: & ab eodem Christo, sacramentorum institutore, ipsi matrimonio adiunctam esse gratiam quæ naturalem coniugium amorem perficeret, & indissolubilem unitatem confirmaret, coniugesque sanctificaret. Et cum matrimonium in lege Euangelica veteribus connubijs per Christum gratiam præstet, merito inter nouæ legis sacramenta censerè annumerandum. Iam vero de natura matrimonij est, vt sit contractus, adeoque aliorum contractuum naturam sequatur: quæ est vt contrahentes se suis consensibus exteriori, expressis ligent: neque alij quam ipsi, efficiant contractum. Accedit etiam, quod ex Concil. Trident. in ead. sess. cap. 1. matrimonium clandestinum: seu quod soli contrahentes inter se celebrant, verum ac ratum matrimonium sit, quamdiu Ecclesia illud non facit irritum: vnde satis intelligitur consensum Sacerdotis non esse de essentia matrimonij: atque adeo quod ibidem Concilium ad matrimonium præsentiam Parochi requirit; nõ esse, quod ex ea Christi institutione sit necessaria tanquam essentialis: sed quod Ecclesia pro potestate accepta à Christo, talem præsentiam constituat conditione, ita de cætero necessariam ad matrimonium, vt nolit ipsum absque ea amplius valere.

54. Sed obiici potest primo, Collationem sacramenti matrimonij: cum sit actio sacra, requirere personam sacram, à qua perficitur: quales non sunt coniuges. Respondendum est, quod sicut laicis concessum est, vt necessitate urgente, possent baptismum conferre: sic etiam eisdem concedi sacramenti matrimonij collationem: nam quia ipsum est à Christo institutum in quodam contractu, nec contractus potest

fieri nisi per contrahentium consensus: de necessitate fuit vt per coniuges contrahentes perficeretur.

55. Obiici potest secundo, Concil. Trident. in cit. cap. 1. præcipere, vt Parochus mutuo contrahentium consensu intellecto dicat, Ego vos in matrimonio coniungo In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: quæ verba ne falsa sint coniunctionis coniugum, seu matrimonij, Sacerdos debet esse causa efficiens. Ad quod Sanchez in sine citata disput. 6. respondet: illorum verborum, Ego vos coniungo: sensum esse, coniungo vos esse declaro; vel approbo coniunctionem vestram. Ex qua doctrina sequitur, quod idem auctor ibidem num. 5. ex alijs habet Sacerdotem culpæ mortalis reum, non peccare mortaliter assistendo matrimonio: quia non cõficit illud, neque benedictio quam facit, sacramentum est, sed tantum sacramentale seu cæremonia pertinet ad Ecclesiasticum ritum celebrandi matrimonium.

Cuius ritus summa hæc est, quæ tangitur in cap. Nostrates, 30. quæ st. quinta; & à Gregor. à Valen. disput. 10. quæ st. 1. puncto 6. sub finem, traditur his verbis, Sicut Adam & Eua à Deo benedicti fuerunt Genesi. ita in Ecclesia à Sacerdote, sponsi benedicuntur. Cuius benedictionis meminit Innocentius primus in Epist. ad Victricium cap. 6. Item commendatur coniugium illorum Deo precibus & oblatione Eucharistia. Cuius oblationis meminit quoq; Tertul. lib. 2. ad vxorem. Præterea velo obnubuntur in signum pudoris. Cuius ritus meminit D. Ambros. epist. 79. & libri. De Abraham cap. 7. Item ad significandam munditiam vitæ, & posteritatem sanguinis, copulantur vitta, candido & purpureo colore permixta. Item anulum sponsus sponsæ dat in signum & pignus mutue fidei & dilectionis ex Isid. lib. 2. De officiis Ecclesiasticis cap. 19. De coniugatis. Deinde monentur officij. De quo toto rituum genere Concil. Trid. sess. 24. can. 11. sic statuit, vt anathemati subiciat eum, qui damnauerit benedictiones & cæremonas, quibus Ecclesia in nuptiis vtitur: vt & cum qui dixerit prohibitionem solemnitate nuptiarum certis anni temporibus, superstitionem esse tyrannicam. De quibus temporib. in eadem sess. cap. 10. De reform. matrimonij sic habetur, Ab aduentu Domini nostri Iesv Christi, vsque ad diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum vsque ad octauam Paschatis inclusiue, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus obseruari sancta Synodus præcipit.

56. Nota obiter, quod licet secundæ nuptiæ licitæ sint ex cap. Aperiant, & duob. seq. 31. quæ st. 1. veteri tamè earum benedictionem in cap. Vir autem, De secund. nupt. Ita vt Sacerdos eas benedicens puniendus sit suspensione ab officio & beneficio, ex cap. 1. eod. titulo. De quare legendus est Nauar. in Enchir. cap. 22. num. 83. §. 35. Nota etiam obiter licere mulieri sine infamiae metu, intra tempus luctus, seu intra annum à morte mariti secundas nuptias inire; ex cap. penult. & vltimo De secundis nuptiis. Nota denique Sacerdotem benedicentem nuptias, debere esse Parochum contrahentium: non autem alium, nisi de illius aut propriij Episcopi licentia ex Concilio Trident. sess. 24. cap. 1. De reform. matrimonij. De pena quæ incurritur à peccante in eo, vide in sequen. lib. tract. 2. num. 67. circa medium.

C A P. V T. IX.

De fine matrimonij.

S V M M A R I V M.

- 57 *Varij fines matrimonij.*
- 58 *Triples bonum matrimonij, quo triplex eiusdem detrimentum compensatur.*
- 59 *Matrimonium quocumq; sine contractu, est validum, si substantialia seruentur in eo: alias non: vt si intendatur finis excludens consensum.*
- 50 *Aut finis repugnans matrimonij indissolubilitati aut excludens obligationem reddendi debitum, aut seruandi fidem, aut educandi susceptam prolem.*
- 61 *Intentio non implendi talem obligationem, de se non reddit matrimonium inualidum.*